

Рибак Н.І.,
директор НВК «Школа-гімназія-лицей» № 10
м. Бердичева

Моделювання освітнього середовища

*Майбутнє належить тим, хто здатен
розучуватися і переучуватися.*

Елвін Тоффлер

Сьогодні дистанційне навчання стало своєрідним викликом для сучасної системи освіти. Саме масова дистанційна форма здобуття освіти уперше в історії України замінила звичну та зрозумілу кожному очну форму навчання, створивши в цьому рівнянні нове невідоме, виклик, який приведе від проблеми до успіху.

Класична + **COVID-19*** = **новий різновид**
дистанційна * в умовах домашньої **дистанційної**
форма освіти **ізоляції суспільства** **форми навчання**

Дистанційне навчання виявилось для нас несподіваним челенджем, та, мабуть, виклики очікуваними і не бувають. Існує кілька форм дистанційної освіти, і кожна з них має як сильні сторони, так і недоліки. Тому ми намагались створити свою найкращу комбінацію, так як перехід до дистанційного навчання став для нас також випробуванням.

Процеси, що відбуваються в освіті, передбачають формування всебічно розвиненої, активної, ділової особистості, спроможної самореалізувати, самовизначити себе, а кінцевим результатом такої діяльності її є власна компетентність [1, с. 33]. Застосування різних методологічних підходів до моделювання та проєктування освітнього середовища призвело до появи власної моделі дистанційного навчання НВК, яка ґрунтується на інтегративності і полівекторності її складових та характеризується показником досягнень учасників освітнього процесу, а її змістовний, діяльнісний та ціннісний компоненти визначаються проєктною діяльністю. Невід'ємною складовою реалізації представленої моделі є партнерство усіх учасників освітнього процесу та організація метапредметного дистанційного навчання. Проте модель не обмежує творчої активності – педагоги застосовують: гнучкість у відборі освітнього проєкту відповідно до потреб, можливостей, доцільність вибору методів і засобів навчання, освітніх платформ для реалізації та його презентації.

«Не можеш змінити ситуацію – зміни своє ставлення до неї» – стало своєрідним девізом нашого завжди творчого та готового до втілення нових

ідей НВК, з врахуванням вимог сьогодення. Наш заклад має позитивний досвід реалізації освітніх проєктів, тому і під час дистанційного навчання ми не зупинились на досягнутому.

Щороку навесні наша шкільна спільнота бере участь у STEM-заходах, фестивалях, ініційованих Інститутом модернізації змісту освіти. Діти допитливі від природи і як тільки вони чимось захоплюються, то хочуть дізнаватися більше і більше. Цього року, незважаючи на обставини, усі учасники освітнього процесу дистанційно долучилися до проведення Всеукраїнського «STEM-тижня». Розпочався він участю у методичному марафоні, організованому ЖОППО, на якому педагоги та учні дистанційно

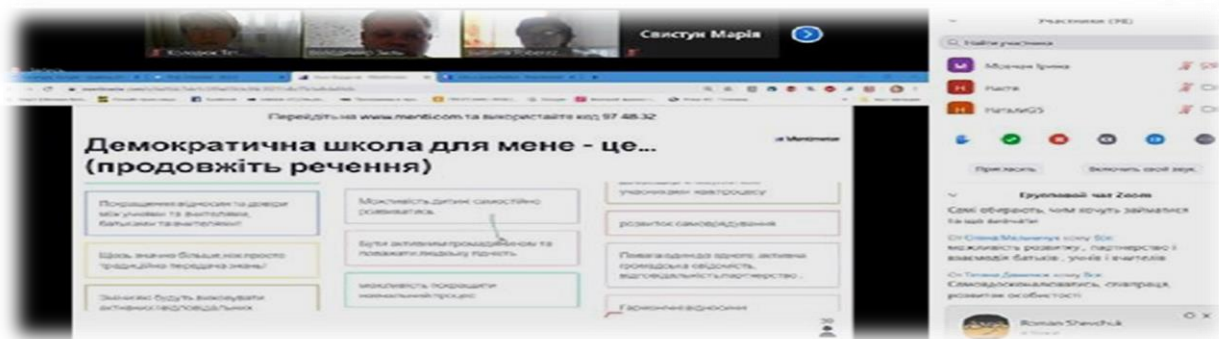
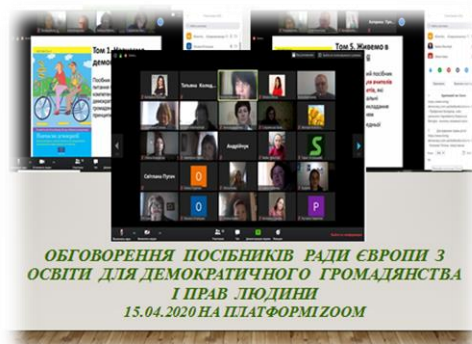
продемонстрували власні цікаві STEM-проєкти. Через реалізацію власних «проєктів-пристрасті» на основі учнівських запитів IBL, а саме: «Рампа», «Електричний танець», «Плаваюча пір'їна», «Незвичні факти у звичайних відповідях», відбувся справжній тест-драйв природничо-математичних знань та кмітливості. Учні разом з батьками під керівництвом педагогів виконували цікаві завдання у

власній «family_дист_STEAM_lab»: «Сім кольорів успіху природи», «Загадки та таємниці природи у STEM-відповідях», «STEM – без обмежень». Отже, «STEMили-онлайн» та цікаво провели свій «STEM-тиждень» з простими ідеями для мотивації, розваги, творчості та креативності, долучившись дистанційно. Саме дистанційні STEM експериментальні роботи привчають учнів до самостійного поглиблення і розширення отриманих знань, формують експериментальні вміння через використання предметів домашнього вжитку та саморобного обладнання, розвивають інтерес до вивчення природничо-математичних дисциплін, здійснюють зворотний зв'язок між теорією та практикою. Такі проєкти під час дистанційного навчання це унікальний досвід об'єднання зусиль педагогів, учнів, батьків заради розвитку якості освітнього процесу, мотивації до навчання в непростих умовах сьогодення.

Питання впровадження STEM-освіти у сучасній школі є надзвичайно актуальним, адже її мета полягає у цілеспрямованому створенні зв'язків між закладом і соціальними практиками, між освітнім процесом і цілим світом в аспекті розвитку природних здібностей дитини, рівень яких визначатиме її успішну самореалізацію як під час навчання, так і поза межами закладу освіти [3, с. 55]. Учень не просто вчиться генерувати цікаві ідеї, але й відразу втілює їх у життя, навчається планувати свою діяльність, виходячи з поставленого завдання і наявних ресурсів, що обов'язково стане йому в нагоді у реальному житті. Маючи досвід впровадження елементів STEM-освіти у закладі, можна безперечно стверджувати, що цей процес є поетапним. Реалізація організаційно-методичних етапів роботи за основними напрямками STEM-проєкту дозволяє формувати в учнів найважливіші якості

особистості, які вирізняються у компетентних фахівців: уміння помітити проблему; уміння віднайти у проблемі якнайбільше можливих сторін і зв'язків; уміння поставити питання дослідження та шляхи його реалізації; гнучкість у розумінні нової точки зору і стійкість у відстоюванні власної позиції; оригінальність, відхід від шаблонних форм; здатність до перегрупування ідей та зв'язків; здатність до абстрагування або аналізу; здатність до конкретизування або синтезу; відчуття гармонії в ідейній організації та її реалізації. Саме це і передбачає системний підхід до вивчення природничо-математичних дисциплін і сприяє розвитку інновацій, реалізації творчого потенціалу особистості та її допрофесійної підготовки.

«В сучасному суспільстві неможливо вчити дітей лише знанням і не вчити повазі, довірі та співпраці. Учні повинні відчувати на своєму досвіді інклюзивність, інтерактивне навчання, самостійну творчість, реальну участь у рішеннях школи та багато інших демократичних практик – і не лише стати добрими та активними громадянами, а й бути успішними в житті та на ринку праці. Дослідження показують, що громадянські компетенції є ключовими для досягнення успіху в демократичному суспільстві» (Ана Перона Ф'ельстад / **Ana Perona**, з виступу на конференції з нагоди відкриття 5 хвилі). Усі учасники освітнього процесу НВК вірять у позитивні зміни НУШ, тому увесь колектив активно долучився до реалізації Програми підтримки освітніх реформ в Україні «Демократична школа», який реалізовує Європейський центр ім. Вергеланда (Осло, Норвегія) за підтримки Міністерства закордонних справ Норвегії у співпраці з Міністерством освіти і науки України, Радою Європи, БО «Центр освітніх ініціатив» та ІСАР «Єднання» і спрямований на розвиток громадянських компетентностей. Навіть під час дистанційного навчання програма «Демократична школа» впевнено рухається вперед. За цей період відбулось чотири онлайн-зустрічі.

Досвідчені тренери Світлана Побережчик та Анатолій Ковтонюк під час ZOOM-конференції ознайомили з ресурсами «Демократичної Школи» та новаціями в освітньому законодавстві, зуміли продуктивно організувати

ознайомлення з офіційними документами Ради Європи та посібниками, що можуть бути використані під час освітнього процесу.

До обговорення долучилося близько 100 учасників. Це представники учнівського

колективу, вчителі, батьки, громада. Конструктивно, дієво, цікаво обговорювали питання щодо значення поняття «демократична школа». Учасники зустрічі створювали «хмари» тегів в інтерактивному Web-сервісі Mentimeter. Не лишила байдужих і вправа «Невидимий капелюх», під час виконання якої кожна група представила своє бачення демократичної школи в управлінні, врядуванні, середовищі, освіті, стосунках у шкільному колективі, співпраці з батьками, з громадою. Всі учасники освітнього процесу висловили свої очікування від участі в програмі та готовність працювати і разом будувати демократичну школу для покращення освітнього середовища і розвитку демократичних компетентностей. Також до онлайн-спілкування долучилися представники громади міста, адже підтримка закладу містянами має важливе значення в процесі розбудови відкритого, демократичного та солідарного суспільства.

Під час зустрічі з тренерами відбувся конструктивний діалог, де кожен мав можливість висловити власну думку щодо впровадження програми. Підсумком цієї зустрічі стало вироблення рекомендацій для учасників освітнього процесу з метою їх активізації в управлінні навчальним закладом, так як «Завдання школи – навчання та виховання громадян. Це не додаткові заходи, а те, що відбувається щодня. Ми не знаємо, що станеться зі світом. Але ми можемо планувати, що буде в нашій школі, бо це залежить від нас. Маємо робити те, на що ми впливаємо» (Мажена Рафальська / **Marzena Rafalska**, з виступу на конференції з нагоди відкриття 5 хвили).

Як зазначав американський письменник і мотиваційний оратор Зіг Зіглар: «Успіх приходить, коли можливість зустрічається з готовністю», саме такі можливості створило нам дистанційне навчання, а ми готові до його впровадження. За цей період дистанційного навчання та реалізації освітніх проєктів у закладі ми мали змогу переконатись, що інтернет – це не тільки розваги. Інтернет, передусім, – це найбільші сучасні можливості інтерактивного пізнання наук і світу!

Список використаних джерел

1. Назаренко Г. А. Передовий педагогічний досвід у контексті інноватики. *Післядипломна освіта в Україні*. 2010. № 2. С. 32–34.
2. Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
3. Патрикеева О.О. Актуальність запровадження STEM-навчання в Україні // Інформаційний збірник для директора школи та завідуючого дитячим садочком, 2015. Вип. 17–18 (41) С. 53–57.

